

כתובות ל

משנתינו לא מסכים עם שיטת ר' נחוניא בן הקנה: דתניא: **רבי נחוניא בן הקנה היה עושה את יום הכפורים כשבת לתשלומין, מה שבת - מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין, אף יום הכפורים - מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין.**

טעם שיטתו לפי אבוי: נאמר (שמות כ"א) **אסון** בידי אדם, ונאמר (בראשית מ"ב) **אסון** בידי שמים, מה אסון האמור בידי אדם - פטור מן התשלומין, אף אסון האמור בידי שמים - פטור מן התשלומין.

שמות פרק כא

(כב) **וְכִי יִנְצוּ אֲנָשִׁים וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וַיִּצְאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אֶסּוֹן עָנּוּשׁ יַעֲנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יֵשִׁית עָלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בְּפָלְלִים: (כג) וְאִם אֶסּוֹן יִהְיֶה וְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ:**

טעם שיטתו לפי רבא: רבא אמר, טעמא דרבי נחוניא בן הקנה מהכא: (ויקרא כ') **ואם העזיב העזיבו עי הארץ את עיניה מן האיש הוא כרתו מלמעלה למטה... ושמת' אני את פני כא'י שהוא וכמשפחתו ורכות' אותו**, אמרה תורה: כרת שלי כמיתה שלכם, מה מיתה שלכם פטור מן התשלומין, אף כרת שלי פטור מן התשלומין.

התבדל להלכה ביניהם: איכא בינייהו זר שאכל תרומה, לאבוי פטור, ולרבא חייב.

קושי על אבוי: ולאבוי פטור? והאמר רב חסדא: מודה ר' נחוניא בן הקנה, בגונב חלבו של חברו ואכלו - שהוא חייב, שכבר נתחייב בגניבה קודם שבא לידי איסור חלב; אלמא דמעידנא דאגביה קנייה, מתחייב בנפשו לא הוה עד דאכיל ליה, הכא נמי בעידנא דאגביה קנייה, מתחייב בנפשו לא הוי עד דאכיל ליה!

תירוץ 1: הכא במאי עסקינן - כגון שתחב לו חברו לתוך פיו.

קושי על התירוץ: סוף סוף כיון דלעסיה קנייה, מתחייב בנפשו לא הוי עד דבלעה!

תיקון התירוץ: כגון שתחב לו לתוך בית הבליעה.

קושי על התירוץ: היכי דמי? אי דמצי לאהדורה, ניהדר! אי לא מצי לאהדורה, אמאי חייב?

תירוץ: לא צריכא, דמצי לאהדורה ע"י הדחק.

תירוץ 2: רב פפא אמר: כגון שתחב לו חברו משקין של תרומה לתוך פיו.

תירוץ 3: רב אשי אמר: בזר שאכל תרומה משלו וקרע שיראין של חברו.

גופא, אמר רב חסדא: מודה רבי נחוניא בן הקנה, בגונב חלבו של חברו ואכלו - שהוא חייב, שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור חלב.

הצעה בהבנת דבריו: לימא, פליגא דרבי אבין, דאמר רבי אבין: הזורק חץ מתחילת ארבע לסוף ארבע וקרע שיראין בהליכתו - פטור, שעקירה צורך הנחה היא, הכא נמי הגבהה צורך אכילה היא!

דחייה: הכי השתא, התם אי אפשר להנחה בלא עקירה, הכא אפשר לאכילה בלא הגבהה, דאי בעי גחין ואכיל;

עוד דחייה: אי נמי, התם אי בעי לאהדורה לא מצי מהדר לה, הכא מצי מהדר לה.